

Asia: VN/4677/2021

Valtakunnalliset lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet 2020 päivitys

Taustakysymykset

Vastaajan taustaorganisaatio

Valvontaviranomainen

Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet oppaan päivittäminen jatkossa?

Ovatko nykyiset luovutusperusteet olleet hyödyllisiä?

-

Kenen tehtävänä pitäisi olla luovutusperusteiden päivittämisen koordinointi?

Sosiaali- ja terveysministeriö

Mitä muuta haluaisit sanoa apuvälineiden luovutusperusteiden päivittämisestä?

Yhdenvertaisuusvaltuutettu katsoo, että luovutusperusteiden päivittämistyön koordinointi tulisi olla ministeriön tehtävä ja se olisi toteutettava niin että vammaiset ihmiset heitä edustavien vammaisjärjestöjen kautta osallistettaisiin päivitystyöhön YK:n vammaisyleissopimuksen edellyttämällä tavalla.

1. Johdanto

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Yhdenvertaisuusvaltuutettu katsoo, että YK:n vammaisyleissopimuksen yhteydessä tulisi mainita, että sopimus on saatettu voimaan lailla ja on siten Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta. Kyse ei ole suositusluontoisesta asiakirjasta. Siksi pelkkien artiklojen numeroiden ilmoittaminen ei ole

riittävää. YK:n vammaisyleissopimuksen turvaamia oikeuksia tulisi kirjoittaa johdanto-osaan auki esimerkiksi seuraavalla tavalla:

Vammaisyleissopimuksen artiklojen 4(1), 19, 20, 26 ja 29 mukaan Suomen on varmistettava ihmisoikeuksien ja perusvapauksien täysimääräinen toteutuminen kaikille vammaisille henkilöille ja edistettävä niitä ilman syrjintää vammaisuuden perusteella. Tätä varten Suomi on sitoutunut toteuttamaan tai edistämään vammaisille henkilöille soveltuvan uuden teknologian, mukaan lukien liikkumisen apuvälineet, laitteet ja apuvälineteknologia, tutkimusta ja kehittämistä sekä edistämään niiden saatavuutta ja käyttöä. Apuvälineiden saatavuus on varmistettava myös henkilökohtaisen liikkumisen ja kuntoutuksen osalta, sekä äänestäessä ja poliittiseen ja julkiseen elämään osallistumisessa. Vammaisille henkilöille tulee lisäksi antaa saavutettavaa tietoa apuvälineistä.

CRPD-komitean yleiskommentti nro 6. V(D) -kohdan mukaan esteettömyyden ja saavutettavuuden varmistaminen apuvälineteknologialla on ex ante -velvollisuus, joka on otettava huomioon järjestelmissä ja prosessissa riippumatta yksittäisten vammaisten henkilöiden tarpeista. Tekniset apuvälineet ovat yleiskommentin V(E) -kohdan mukaan hyväksytyt erityistoimi vammaisten henkilöiden tosiasiallisen yhdenvertaisuuden saavuttamisen varmistamiseen.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää tarpeellisena, että johdannossa tai myöhemmin sopivassa kohdassa nostettaisiin esiin vammaisten henkilöiden työelämäosallisuus ja se, että apuvälinepalveluiden ja erityisesti apuvälineiden huollon on kyettävä vastaamaan vammaisten henkilöiden työelämän tarpeisiin. Tämä tarkoittaa, että tarvittaessa apuvälineen korjauspalvelu on voitavaa hankkia myös muualta kuin hyvinvointialueen apuvälinehuollosta. Ei ole hyväksyttävää, että vammaisen työntekijä joutuu perumaan työtehtäviä esim. sen takia että sähköpyörätuolin korjauksessa kestää useita päiviä. Samoin kaikissa apuvälineisiin liittyvissä asioissa on huomioitava myös yrittäjyys työn tekemisen muotona. Yrittäjinä oleville vammaisille henkilöille on tarjottava samat apuvälineet kuin työntekijäasemassa oleville.

2.1.1 Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälinepalveluiden perusta

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.1.2 Vammaispalvelulain mukaiset palvelu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.1.3 Kelan ammatillisen kuntoutuksen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.2 Apuvälinepalvelut eri asumismuodoissa

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

5. Apuvälineratkaisu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.1 Potilas- ja laiteturvallisuus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.2.1 Apuvälineen luovuttavan tahon vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.2.2 Apuvälineen käyttäjän vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.3 Apuvälineen huolto/korjaus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Apuvälineen huollon tai korjauksen yhteydessä on varmistettava vammaisen henkilön tosiasiallinen yhdenvertaisuus eikä huolto tai korjaus saa estää vammaisen henkilön osallisuutta työelämään, opiskeluihin tai perhe-elämään. Apuväline on vammaiselle henkilölle lähtökohtaisesti jokapäiväisessä elämässä pärjäämisen kannalta välttämätön, siksi korvaavan apuvälineen luovuttaminen tulisi olla pääsääntö, ei mahdollisuuksien mukaan toteutettava etu.

6.4 Apuvälineiden kuljetus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.5 Kaksoiskappale

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

7. Oppaassa käytetyt käsitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

04 27 09 Lihastimulaattorit, ei ortoosina käytettävät

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

05 Välineet taitojen harjoittamiseksi

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 15 Toiminnalliset hermo-lihasstimulaattorit ja hybridiortoosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 30 09 Silmäripset ja kulmakarvat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 30 21 Silmäproteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 54 Sukupuolielämän apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

12 03 03 03 Kävelykepit, valkoiset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

12 23 Sähköpyörätuolit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Asuminen on kaikille kuuluva perusoikeus ja asunto on YK:n vammaisyleissopimuksessa tarkoitettu fyysinen ympäristö. YK:n vammaisyleissopimuksen tarkoittamalla yhdenvertaisella pääsyllä fyysiseen ympäristöön tarkoitetaan asunto-osakeyhtiön kannalta vammaisen henkilön hallinnoiman asunnon esteettömyyden lisäksi esteetöntä liikkumista asuntoon ja sieltä pois, taloyhtiöiden yhteisten tilojen yhdenvertaista käyttöä ja liikkumista niissä esteettömästi, mahdollisten apuvälineiden säilytystä taloyhtiön yhteisissä tiloissa sekä invapaikkoja invatunnuksella varustetuille ajoneuvoille. Sopimuksen oikeuksien tulee toteutua, vaikka asunto-osakeyhtiölaki ei tätä takaisikaan.

Valtuutettu saa säännöllisesti yhteydenottoja vammaisilta henkilöiltä, jotka eivät pysty ottamaan käyttöön heille myönnettyjä liikkumisen apuvälineitä (esim. sähkömopot) koska asunto-osakeyhtiö ei salli niiden säilytystä ja / tai lataamista taloyhtiön yhteisissä tiloissa. Viranomaisten tulisi vaikuttaa taloyhtiöihin ja niiden syrjiviin käytäntöihin eikä jättää asiaa täysin yksittäisen vammaisen henkilön vastuulle suhteessa asunto-osakeyhtiöön. Syrjinnän riskin välttämiseksi sekä yhdenvertaisuuden edistämiseksi apuvälineen myöntäjien sekä muutoin asiakkaan palvelun järjestämiseen liittyvien sosiaali- ja terveystieteiden tulee pyrkiä yhteistyössä asiakkaan ja taloyhtiön kanssa löytämään oikeudenmukainen ja kohtuullinen ratkaisu esimerkiksi apuvälineen säilyttämistä koskevaan ongelmaan, erityisesti silloin, jos vammaisen henkilö tätä viranomaiselta nimenomaisesti pyytää. Sekä taloyhtiöllä että viranomaisella on velvollisuus tehdä kohtuullisia mukautuksia, joiden laiminlyöminen on yksi syrjinnän muoto.

12 39 01 Opaskoirat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 Näkemisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 03 Valonsuodattimet (absorptiolasit)

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 06 01 Silmälasilinssit, 22 03 06 02 Kehykset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 06 03 Piilolinssit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 09 Suurentavat lasit, linssit ja linssikoonpanot

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 18 Suurennuslaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 06 27 Kuulon apuvälineiden lisävarusteet, 22 06 90 01 Pantakojeet, 22 18 24 Radiotaajuuslähetinjärjestelmät

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 12 21 Kannettavat pistekirjoituksen muistiinpanovälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 27 16 Muistin tukena toimivat apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 30 15 Lukutelineet ja kirjanpitimet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 33 Tietokoneet ja päätelaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

90 01 02 Avustajakoirat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

LIITE 2 Lääkinnällisenä kuntoutuksena korvattavat silmälasit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

Yleiset kommentit päivityksestä

Miten opasta tulisi kehittää jatkossa?

-

Björkberg Elli
Yhdenvertaisuusvaltuutettu